

**VZDELÁVACÍ PROGRAM
PRE ŽIAKOV CHORÝCH A ZDRAVOTNE OSLABENÝCH
ISCED 1 – primárne vzdelávanie**

Vzdelávací program ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky pod číslom CD-2008-18550/39582-1:914 dňa 26. mája 2009.

ÚVOD

Pri výchove a vzdelávaní žiakov chorých a zdravotne oslabených sa podľa § 94 ods. 2 písm. g) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 245/2008 Z.z.) postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov chorých a zdravotne oslabených.

Tento vzdelávací program je súčasťou štátnych vzdelávacích programov pre jednotlivé stupne vzdelávania.

Vzdelávací program pre žiakov chorých a zdravotne oslabených sa uplatňuje pri vzdelávaní žiakov v základnej škole podľa § 94 ods.1 písm. a) a b) zákona č. 245/2008 Z. z.. Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov chorých a zdravotne oslabených v školách, kde sú vzdelávaní.

Pri výchove a vzdelávaní detí chorých a zdravotne oslabených je aktuálna potreba uplatňovania humanistickej výchovy, ktorá rešpektuje právo na výchovu a vzdelávanie v súlade s Dohovorom o právach dieťaťa a s Európskou chartou pre výchovu a vzdelávanie chorých detí a mládeže.

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Žiaci chorí a zdravotne oslabení plnia rovnaké ciele vzdelávania ako žiaci základných škôl na primárnom stupni vzdelávania a nižšom stupni sekundárneho vzdelávania.

2. Stupeň vzdelania

Primárne vzdelávanie - ISCED 1 (prvý stupeň základnej školy).

Nižšie sekundárne vzdelávanie - ISCED 2 (druhý stupeň základnej školy).

Základná škola pri zdravotníckom zariadení nevydáva doklad o získanom vzdelaní (vysvedčenie).

3. Profil absolventa

Profil absolventa primárneho vzdelávania zodpovedá profilu absolventa, ktorý je koncipovaný prostredníctvom kompetencií (spôsobilostí) pre bežné základné školy.

Profil absolventa nižšieho sekundárneho stupňa základnej školy zodpovedá profilu absolventa, ktorý je koncipovaný prostredníctvom kompetencií (spôsobilostí) pre bežné základné školy.

Spôsobilosti žiaka chorého a zdravotne oslabeného nadobudnuté počas časového úseku, v ktorom bolo v tejto škole vzdelávané, sú porovnateľné so spôsobilosťami žiaka príslušného ročníka vzdelávaného v základnej škole bežného typu.

4. Vzdelávacie oblasti

Vzdelávacie oblasti pre žiakov chorých a zdravotne oslabených sú tie isté ako uvádza Štátny vzdelávací program ISCED 1 – primárne vzdelávanie a Štátny vzdelávací program ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelávanie.

5. Charakteristika, špecifiká výchovy a vzdelávania a podmienky prijímania

Podľa tohto vzdelávacieho programu sa vzdelávajú žiaci chorí a zdravotne oslabení, na základe ich aktuálneho zdravotného stavu.

Termínom chorý sa označuje žiak v stave choroby, ktorá sa bežne definuje ako porucha rovnováhy organizmu s prostredím. Vznikajú pritom rozličné anatomické a funkčné zmeny v organizme. Zo špeciálnopedagogického hľadiska však nejde o chorého vôbec, ale o takého, ktorý pre svoju chorobu vyžaduje špeciálnu výchovno-vzdelávaciu starostlivosť. Kategória chorých sa vnútorne diferencuje na viaceré skupiny, ktoré potom predstavujú špecifickú pedagogickú problematiku. Existuje rozsiahly počet chorôb dýchacieho, pohybového, nervového, srdcovocievneho, tráviaceho, vylučovacieho a pohlavného ústrojenstva, chorôb kožných, krvných, žliaz s vnútornou sekréciou, atď.

Mnohé choroby sa končia vyzdravením, niektoré však môžu zanechať následky v telesnej deformite, iné trvalo obmedzujú žiaka v istých oblastiach jeho života alebo ohrozujú jeho život. Táto skutočnosť sa odráža aj v špecifickosti ich výchovy a vzdelávania.

Termínom zdravotne oslabený sa označuje žiak v stave rekonvalescencie alebo so zníženou odolnosťou voči chorobám, či tendenciou k recidivite choroby alebo žiak s ohrozením zdravia v dôsledku vplyvu nevhodného prostredia, nevhodného životného režimu, nesprávnej výživy. (Kollárová, 1993).

Špecifiká výchovy a vzdelávania

- ✓ Vzdelávanie žiakov chorých a zdravotne oslabených má individuálny charakter .
- ✓ Prioritou prístupu k chorému a zdravotne oslabenému žiakovi je dynamická interakcia medzi špeciálnym pedagógom a žiakom. Základom tejto interakcie sú individuálne formy pedagogickej práce učiteľa so žiakom, využívanie špeciálnych učebných a kompenzačných pomôcok a osobitný a jedinečný prístup k žiakovi.
- ✓ Využívané formy, metódy a prostriedky práce v triede sú podriadené zdravotnému stavu žiaka - pacienta.
- ✓ Žiak chorý a zdravotne oslabený je vzdelávaný individuálne na lôžku alebo v priestoroch na to určených.
- ✓ Okrem špecifík, povinne rešpektovaných v pedagogickej praxi v prostredí školy pri liečebni, kúpeľoch alebo ozdravovni, je možné realizovať výchovno-vzdelávací proces zavedením blokového vyučovania, a to koncepčne usporiadaného tak, aby boli vytvorené podmienky, zabezpečujúce alternatívnosť, samostatnosť, tvorivosť, rozvoj racionálneho myslenia v medziach intelektových možností, zdravotného stavu, druhu a stupňa ochorenia žiakov v zdravotníckych zariadeniach.

Žiak chorý a zdravotne oslabený môže byť vzdelávaný

a) v základnej škole pri zdravotníckom zariadení,

b) v špeciálnej triede pre žiakov chorých a zdravotne oslabených základnej školy,
c) v triede základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii (podľa § 94 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z).

a) v základnej škole pri zdravotníckom zariadení Základná škola pri zdravotníckom zariadení (pri nemocnici s rôznymi oddeleniami, liečebni, ošetrovni, kúpeľoch, sanatóriu) zabezpečuje pomocou osobitných výchovných a vzdelávacích metód, prostriedkov a foriem základné vzdelanie chorým a zdravotne oslabeným žiakom počas ich pobytu v zdravotníckom zariadení.

Žiak na hodinách jednotlivých predmetov nadväzuje na posledné učivo, ktoré prebral vo svojej kmeňovej škole, rozsah učiva sa prispôsobuje aktuálne zdravotnému stavu a momentálnym schopnostiam a možnostiam žiaka.

Vzdelávanie žiaka - v triede základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii žiak chorý a zdravotne oslabený vzdelávaný v školskej integrácii postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej len IVP).

Pravidelne s ním pracuje školský špeciálny pedagóg.

Školský špeciálny pedagóg sa podieľa na tvorbe IVP (spolu s triednym učiteľom alebo vyučujúcimi jednotlivých predmetov), individuálne pracuje so žiakom chorým a zdravotne oslabeným podľa výsledkov lekárskej a špeciálnopedagogickej diagnostiky. Metodicky vedie učiteľov, spolupracuje s rodičmi žiaka a so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie, ktoré vydalo písomné vyjadrenie k školskému začleneniu žiaka. Zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto IVP oboznámiť.

V prípade zlepšenia zdravotného stavu žiaka chorého a zdravotne oslabeného sa môže žiakovi vzdelávanému v špeciálnej triede alebo v školskej integrácii prehodnotiť forma vzdelávania v priebehu školskej dochádzky, t.j. žiak môže byť preradený do bežnej triedy alebo môže byť školská integrácia ukončená.

Podmienky prijímania

- ✓ Do základnej školy pri zdravotníckom zariadení je prijatý žiak chorý a zdravotne oslabený, ktorému je poskytovaná zdravotná starostlivosť na lôžkových oddeleniach a počas liečebného pobytu v príslušnom zdravotníckom zariadení, po súhlase ošetrojúceho lekára.
- ✓ Podmienkou prijatia žiaka do špeciálnej triedy alebo na školskú integráciu je špeciálnopedagogická diagnostika, v prípade potreby aj psychologická diagnostika vykonaná v centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, odborná lekárska diagnostika (onkológ, neurológ, psychiater, internista a iné) a písomná žiadosť rodiča alebo zákonného zástupcu.
- ✓ O prijatí chorého a zdravotne oslabeného žiaka rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa.
- ✓ „Riaditeľ školy pred prijatím dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími

potrebami do školy so vzdelávacím programom pre žiakov so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami poučí zákonného zástupcu o všetkých možnostiach vzdelávania jeho dieťaťa“ (§ 61 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z).

5. Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov chorých a zdravotne oslabených sú rovnaké ako pre žiakov základnej školy, z ktorej žiaci prichádzajú.

Výkonový štandard, ktorý určuje minimálny obsah učiva osvojiteľný všetkými žiakmi je však ovplyvnený zdravotným stavom, liečbou, vyučovacím variantom a momentálnymi schopnosťami chorého a zdravotne oslabeného žiaka (napr. s onkologickým, neurologickým, psychickým ochorením, cystickou fibrózou, s tuberkulózou, diabetici, reumatici).

6. Rámcový učebný plán

Je zhodný s rámcovým UP školy.

7. Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie v jednotlivých formách výchovy avzdelávania

Výchova a vzdelávanie sa v školách pri zdravotníckych zariadeniach organizuje dennou formou. Denná forma sa uskutočňuje ako poldenná. Poldenné vzdelávanie je organizované len v dopoludňajších hodinách v rozsahu piatich pracovných dní v týždni.

8. Povinné personálne zabezpečenie

Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné požiadavky stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- preukazujú odborné a osobnostné spôsobilosti, ktoré vyučujú pri pedagogickej komunikácii, motivácii žiakov, ich diagnostikovaní, hodnotení, pozitívnom riadení triedy,
- riadia svoje sebarozvíjanie a celoživotné vzdelávanie v odbornej oblasti a osobnostnom raste, ako súčasť kolektívu pedagógov sú schopní vzájomnej efektívnej a ľudsky podporujúcej komunikácie, spolupráce, tímovej práce a kooperatívneho riešenia problémov.

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- svojimi manažérskymi, organizačnými a pedagogickými schopnosťami vytvárajú predpoklady pre fungujúci, motivovaný spolupracujúci kolektív s profesionálnou klímou a podporujúcim prostredím,
- starajú sa o svoj odborný a osobnostný rast, ako aj všetkých členov kolektívu a vytvárajú pre tento ich rast podmienky,
- sú schopní poradiť učiteľom a obhájiť ich pred negatívnymi faktormi, ktoré by nepriaznivo ovplyvňovali ich pedagogické pôsobenie.

Asistent učiteľa

- pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov chorých a zdravotne

oslabených, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného žiaka v závislosti od závažnosti jeho postihnutia.

9. Povinné materiálo-technické a priestorové zabezpečenie

Základná škola realizuje výchovno-vzdelávací proces v priestoroch školy

Podľa možností základná škola vytvára na oddeleniach triedy a zabezpečuje

- ✓ technické vybavenie tried - priestory pre uloženie pomôcok,
- ✓ priestory pre učiteľov,
- ✓ priestory pre vedenie školy a administratívnych pracovníkov,
- ✓ priestory na odkladanie odevov, obuvi,
- ✓ učebnice, didaktické pomôcky, informačnú a komunikačnú techniku,
- ✓ doplnkovú literatúru.

10. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Bezpečné a zdraviu vyhovujúce podmienky v priestoroch na vyučovanie, poučenie žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, povinné školenia zamestnancov školy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a proti požiaru, pravidelné kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia, odstraňovanie nedostatkov. Jasné a podrobné stanovenie podmienok v pracovnom a školskom poriadku školy .

11. Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Zásady a podmienky na vypracovanie školského vzdelávacieho programu v základnej škole

Vzdelávací program pre žiakov chorých a zdravotne oslabených

ISCED 1 – primárne vzdelávanie

ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelávanie

Autori:

PaedDr. Katarína Vladová, PhD.

Mgr. Klára Boskovičová

Mgr. Mária Kepenešová

PaedDr. Zuzana Skákalová

PaedDr. Mária Veselovská